

Nevenstroom bio-ethanolproductie goedkope eiwitbron in melkveerantsoen

Toekomst voor tarwegistconcentraat?

Op zoek naar kostprijs technisch interessante voermiddelen komen natte bijproducten zoals tarwegistconcentraat in beeld als aanvulling in melkveerantsoenen. Tarwegistconcentraat is een eiwitrijk vloeibaar product dat vrijkomt bij de productie van bio-ethanol. Met name vanaf honderd koeien lijkt in mengen interessant.

tekst **Annelies Debergh**

In de zoektocht naar krachtvoervervanging in het melkveerantsoen komen veehouders bij bijproducten uit allerhande nevenstromen terecht. Tarwegistconcentraat (tgc) is een van die alternatieven die vrij recent aan zijn opmars begon. 'Het is het eiwitrijke restproduct dat vrijkomt bij de productie van bio-ethanol', zegt Jean-Pierre Pollyn, directeur van bijproductenleverancier Beuker in België. Beuker biedt binnenkort drie verschillende soorten tarwegistconcentraat aan op de Belgische en Nederlandse markt. Naast Tarweferm uit Frankrijk en Tarweferm Aalst komt binnenkort ook ProtiWanze

op de markt. Samen met bijproductenleverancier Hedimix kon Beuker de vermarkting contracteren. 'In Wanze komt vanaf juni 250.000 ton tarwegistconcentraat op jaarbasis vrij.'

Tot tien kilo per koe per dag

'Tussen de drie- en de vierhonderd bedrijven in Nederland hebben al een tank staan om vloeibare bijproducten te voeren.' Bert van de Pol, directeur van Beuker Nederland, put uit zijn ervaring in de Nederlandse melk- en vleesveehouderij. 'In ruim tachtig procent van de gevallen gaat het om tarwegistconcentraat dat ge-

bruikt wordt ter vervanging van eiwitproducten in het rantsoen.' Dat laatste noemt Van de Pol een troef voor het natte bijproduct. 'Europa is altijd sterk eiwitafhankelijk geweest en daar komt nu toch wat verandering in.'

Tarwegistconcentraat blijkt een erg algemene noemer. 'Er zijn verschillende soorten op de markt', aldus Bart Tas, onderzoeker rundvee bij De Schothorst. 'Er zijn diverse aanbieders met verschillende productieprocessen. Elke bio-ethanolfabriek levert afhankelijk van het productieproces een specifiek tarwegistconcentraat. Naargelang de origine van het product en de productieprocessen bezit elk tarwegistconcentraat een verschillende voederwaarde.' Bart Tas wijst op meer variatie. 'We vermoeden ook variatie in verloop van tijd door kleine veranderingen in het productieproces van bio-ethanol.'

De precieze voederwaarde van tarwegistconcentraat is moeilijk te bepalen. 'We gaan uit van de chemische samenstelling, maar die kan variëren', geeft Bart Tas aan. Proeven op pensfistelkoeien leverden geen resultaat op voor de afbraaksnelheid in de pens. 'Tarwegistconcentraat is een

Tom Van Nespén: 'Besparing van vijftien eurocent per koe per dag'

Melkveehouder Tom Van Nespén uit Vrasene neemt deel aan een proef om tarwegistconcentraat in te zetten in het rantsoen van zijn honderd melkgevend koeien.

'Tarwegistconcentraat bevat nogal wat fos en vem, heeft een positieve oeb en is

smakelijk. Het draagt ook nogal wat onverzadigd vet.'

In het kader van een proefopzet naar vetzuren in de melk voor Campina besloot de Oost-Vlaamse melkveehouder het product te gebruiken. 'Twee groepen melkkoeien krijgen op dit moment gedurende drie weken een rantsoen met of zonder het tarwegistconcentraat Tarweferm van Beuker. De rantsoenen worden daarna gewisseld.'

Het rantsoen met tarwegistconcentraat omvat zes kilo van het natte bijproduct ter vervanging van één kilo soja en een halve kilo koolzaadschroot. 'Het is ingesloten als eiwitvervanger. Ik vergelijk het liever met een combinatie van persulp en koolzaadschroot.' Tom Van Nespén omschrijft de twee rantsoenen. 'Het ziet er praktisch hetzelfde uit. Alleen net na

het voeren valt de donkerder bruine kleur van het rantsoen met tarwegistconcentraat op door het extra vocht.'

Van Nespén zag in de eerste proefperiode een positief effect op de melkproductie. 'Om de gehalten in de melk te kennen, is het nog even wachten tot de proef is afgerond. De koeien eten het graag en eten wellicht meer. Een productiestijging bij een hogere ds-opname is wel noodzakelijk om dezelfde voerefficiëntie te behalen.'

Na de tweede fase van de proef hoopt Van Nespén conclusies te kunnen trekken. 'Met voorlopige cijfers kom ik uit op een besparing van vijftien eurocent per koe per dag bij Tarweferm. Dat levert mij een voordeel van 5000 euro op jaarbasis en ik voerde al scherp met enkelvoudige grondstoffen. De opslagtank is zo op twee tot drie jaar terugverdiend.'

Boven: het vullen van tarwegistconcentraat in de voermengwagen
Rechts: het dik vloeibare tarwegistconcentraat

vloeibaar product met kleine deeltjes. Bij proeven op pensfistelkoeien gaat de vloeistof gedeeltelijk door de zakjes in de pens. Er is een andere techniek nodig voor bepaling van de afbraaksnelheid. Op basis van in-vitromethoden kunnen we de voederwaarde wel bepalen, waarbij grote verschillen tussen tarwegistconcentraten zijn gevonden.'

In de rantsoenen geldt tarwegistconcentraat vooral als eiwitvervanger. 'Wij zien het product als een vervanging van soja en koolzaadschroot', zegt Jean-Pierre Pollyn van Beuker. 'Tarwegistconcentraat is zeer smakelijk en remt broei in de voerkrib. Het schept de mogelijkheid om te werken met droger en stengeliger gras.' Pollyn spreekt van toevoegingen tot acht kilo per dier per dag. 'In Nederland gaan sommige veehouders tot tien kilo. Acht

kilo is volgens ons perfect in evenwicht te brengen met het rantsoen.' Bart Tas van De Schothorst spreekt niet in kilo's. 'Tarwegistconcentraat moet echt in combinatie met het hele rantsoen bekeken worden. Een nat bijproduct werkt op het drogestofgehalte van het rantsoen. Bij een te laag drogestofgehalte kan de opname onder druk komen. Het drogestofgehalte bepaalt hoeveel een veehouder in het rantsoen kan mengen.'

Instapkosten 10.000 euro

Wie met het natte product wil werken, moet in elk geval over een voermengwagen beschikken. Een andere vereiste is investeren in opslagcapaciteit. Een staande polyester opslagtank of een liggende FlexiTank zijn twee

mogelijkheden. 'De opslagzak kost ongeveer negenduizend euro, een polyester tank gaat van tien- tot vijftienduizend euro', zegt Jean-Pierre Pollyn. De kostprijs van het tarwegistconcentraat bedraagt 1,15 tot 1,35 euro per kg droge stof en hangt vooral af van aanverwante transportkosten. 'Uitgaande van bedrijven van honderd melkkoeien kan het gebruik van tarwegistconcentraat een prijsvoordeel tot twintig eurocent per dier per dag opleveren. De opslagtank is in dat geval in twee tot drie jaar terugverdiend.'

Volgens Koen Van Broeck van bijproductenleverancier Bonda vormen die instapkosten toch een drempel voor veehouders, zeker in de Vlaamse situatie. 'Met de hoge prijzen van de eiwitgrondstoffen was het product erg in trek vorig jaar. De tank was op één jaar terug te verdienen op grote bedrijven. Ondanks de goede resultaten zien we het gebruik niet actief toenemen. De situatie op de eiwitmarkt is veranderd en nu heerst laagconjunctuur in de sector. De investeringskosten voor een opslagtank houden heel wat veehouders tegen. Pas bij grotere aantallen, richting honderd koeien, rendeert het voeren van tarwegistconcentraat.'

Bert van de Pol plaatst de investering in opslagcapaciteit voor natte bijproducten in een breder perspectief. 'Veehouders die ervoor kiezen om veel bijproducten in te zetten moeten voorzien in opslagcapaciteit voor steekvaste materialen, droogvoer en enkelvoudige grondstoffen, maar nu ook in een opslagtank voor natte bijproducten. Wie dat kan, kan voor het voerpakket en de voerstrategie altijd een lage kostprijs halen.' |

